

**INSTITUTUL DE FILOLOGIE ROMÂNĂ „BOGDAN
PETRICEICU-HASDEU”**

Cu titlu de manuscris
C.Z.U: 811.135.1:808.5(043.3)

PĂTRUNJEL ALINA

**PERFORMAREA ACTELOR DE VORBIRE
ÎN DISCURS**

**621.05. SEMIOTICĂ; SEMANTICĂ; PRAGMATICĂ
(LIMBA ROMÂNĂ)**

Autoreferatul tezei de doctor în filologie

CHIȘINĂU, 2019

Teza a fost elaborată în cadrul Sectorului de gramatică al Institutului de Filologie Română „Bogdan Petriceicu-Hasdeu”.

Conducător științific:

BĂRBUȚĂ Ion, doctor în filologie, conferențiar cercetător

Referenți oficiali:

1. HANGANU Aurelia, doctor habilitat în filologie, conferențiar universitar, Universitatea de Stat „Dimitrie Cantemir”
2. VARZARI Elena, doctor în filologie, conferențiar universitar, Universitatea de Stat din Moldova

Componența consiliului științific specializat:

1. CONSTANTINOVICI Elena, președinte, doctor habilitat în filologie, profesor universitar, Institutul de Filologie Română „Bogdan Petriceicu-Hasdeu”
2. RĂILEANU Viorica, secretar științific, doctor în filologie, conferențiar cercetător, Institutul de Filologie Română „Bogdan Petriceicu-Hasdeu”
3. POPA Gheorghe, doctor habilitat în filologie, profesor universitar, Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți
4. MOLEA Viorica, doctor habilitat în filologie, conferențiar universitar, Universitatea de Stat din Moldova
5. DRUȚĂ Inga, doctor habilitat în filologie, conferențiar cercetător, Institutul de Filologie Română „Bogdan Petriceicu-Hasdeu”

Susținerea tezei va avea loc la **7 februarie 2020**, ora **14.00** în ședința Consiliului Științific Specializat (D 621.05-109) din cadrul Institutului de Filologie Română „Bogdan Petriceicu-Hasdeu”, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, nr. 1.

Teza de doctor și autoreferatul pot fi consultate la Biblioteca Națională a Republicii Moldova, la Biblioteca Științifică Centrală „Andrei Lupan” și pe pagina web <http://www.cnaa.md>.

Autoreferatul a fost expediat la 3 ianuarie 2020.

Secretar științific al Consiliului Științific Specializat:

RĂILEANU Viorica, doctor în filologie, conferențiar universitar

Conducător științific:

BĂRBUȚĂ Ion, doctor în filologie, conferențiar cercetător

Autor:

PĂTRUNJEL Alina

REPERELE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII

În stadiul actual de cunoaștere a limbii, conceptul de act de vorbire (*speech act, acte de langage*), înțeles ca orice act prin care îndeplinim ceea ce spunem, s-a instituit ca un concept-cheie în analiza limbajului. Se consideră că, prin identificarea și clasificarea actelor de vorbire, J. Austin și continuatorii săi direcți (J. Searle, D. Vanderveken etc.) au reușit ceva cu totul remarcabil: pentru prima dată ei au pus la dispoziția cercetătorilor instrumentele necesare pentru analiza și descrierea comunicării orale interpersonale, reducând diversitatea incredibilă a enunțurilor posibile în diferite situații de comunicare la un număr mic de tipuri de acte de vorbire cu ajutorul cărora poate fi modelată interacțiunea comunicativă.

Majoritatea lucrărilor de lingvistică au în vizorul lor valoarea actelor de vorbire văzute ca entități de sine stătătoare. În acest caz, cercetătorii urmăresc forța ilocuționară a diferitor tipuri de acte de vorbire și modul în care ele sunt realizate de către emițător în procesul comunicării prin folosirea unor mijloace verbale. Se știe însă că procesul de comunicare presupune nu doar producerea de către emițător a unor enunțuri care urmează a fi înțelese de destinatar, ci și o reacție de răspuns a acestuia din urmă în legătură cu cele enunțate de locutor. Prin urmare, este firesc ca actele de vorbire în calitatea lor de unități minimale ale interacțiunii verbale să fie studiate nu doar dintr-o perspectivă acțională, ci și dintr-o perspectivă interacțională.

Rezultatele unor cercetări anterioare denotă că, în ciuda frecvenței mari a studiilor de specialitate care au ca scop analiza diferitor tipuri de acte de vorbire, până în prezent nu au fost elucidate și descrise în deplină măsură toate aspectele acestui fenomen. Ceea ce rămâne în umbră este valoarea funcțională a actelor de vorbire, valoare care se manifestă la nivelul interacțiunii conversaționale. Aceasta deoarece pe lingviști i-a interesat îndeaproape valorile caracteristice actelor de vorbire, modul în care aceste valori sunt marcate în structura enunțului etc. și mai puțin faptul cum se leagă actele de vorbire în discurs. Lucrarea pornește astfel de la premisa, care a fost deja enunțată de lingviști, că actele de vorbire ar trebui cercetate nu doar sub aspectul valorii lor pragmasemantice, ci și sub aspectul dimensiunii lor interacționale, dialogice [11, p. 111; 9, p. 58-59; 7, p. 41-42]. În termenii lingvisticii clasice, ar trebui să spunem că este necesar ca actele de vorbire să fie examinate nu doar dintr-o perspectivă paradigmatică, ci și dintr-o perspectivă sintagmatică.

Cât privește comportamentul discursiv al actelor de vorbire, acesta reprezintă un fenomen a cărui cercetare a fost luată în considerare relativ târziu, ceea ce a determinat faptul că studierea actelor de vorbire în zona comunicării interpersonale rămâne o sferă de cercetare puțin abordată în studiile de specialitate.

Ipoteza de la care pornim e că actele de vorbire se definesc nu doar printr-o **forță ilocuționară** specifică, prin anumite condiții pragmatice de producere, prin mijloace lingvistice de realizare specifice, ci și printr-o anumită **valență discursivă** care determină utilizarea lor în **tipare conversaționale** tipice. Schimbarea de perspectivă în ce privește studiul actelor de vorbire ar însemna, de fapt, trecerea de la întrebarea clasică *Ce reprezintă actul de vorbire?* la întrebările: *Cum funcționează actele de vorbire în discurs? Cum se leagă actele de vorbire în interacțiunea conversațională?* sau folosind o întrebare care să cuprindă ambele aspecte, *Care sunt mecanismele ce stau la baza utilizării actelor de vorbire în interacțiunea conversațională?*

Scopul și obiectivele lucrării. Având ca obiect de cercetare actele de vorbire văzute ca entități ce se manifestă în interacțiunea conversațională, lucrarea își propune să elucideze **comportamentul** actelor de vorbire la nivel de discurs prin relevarea **funcțiilor lor discursive**. Scopul central al lucrării este, așadar, studierea actelor de vorbire în vederea stabilirii legităților generale care să permită identificarea **schemelor interacționale prototipice** specifice celor mai frecvente acte de vorbire.

Obiectivele stabilite pentru atingerea acestui scop prevăd următoarele:

— analiza pragmasemantică a actelor de vorbire în vederea relevării aspectelor legate de utilizarea lor în discurs;

— identificarea trăsăturilor pragmasemantice ale actelor de vorbire care reglementează succesiunea, înlănțuirea lor în interacțiunea conversațională;

— realizarea unei tipologii a actelor de vorbire care să servească drept bază pentru explicarea comportamentului lor discursiv;

— relevarea trăsăturilor specifice interacțiunii conversaționale și a perechilor de adiacență, în calitatea lor de secvențe minimale ale interacțiunii conversaționale în cadrul cărora se manifestă potențialul discursiv al actelor de vorbire;

— stabilirea și descrierea funcțiilor cu care sunt folosite actele de vorbire în componența perechilor de adiacență;

— examinarea actelor de vorbire ca elemente ale comunicării dialogice, accentul fiind pus pe regulile care reglementează înlănțuirea lor în structura perechilor de adiacență;

— formularea principiilor generale care guvernează relațiile dintre actele de vorbire în interacțiunea conversațională la nivelul forței ilocuționare;

— examinarea modalității de înlănțuire a actelor de vorbire în interacțiunea conversațională și descrierea tiparelor conversaționale specifice celor mai frecvente acte de vorbire: aserțiunea, întrebarea și

cererea, acte realizate, de obicei, prin enunțuri de tip asertiv, interogativ și imperativ.

Metodologia cercetării științifice. Scopul și obiectivele urmărite au determinat alegerea metodelor și procedeele de cercetare. Pe lângă metodele general-științifice la realizarea studiului au fost aplicate metode care au făcut posibilă analiza actelor de vorbire din diferite perspective. Este vorba, în primul rând, de analiza pragmasemantică; permite identificarea trăsăturilor semantice și pragmatice ale actelor de vorbire și, în special, elucidarea specificului valorii lor ilocuționare. O altă metodă aplicată este analiza interacționistă, o analiză contextuală (combinatorie); asigură interpretarea funcțională a actelor de vorbire, permițând examinarea comportamentului lor discursiv.

Baza teoretică a tezei o constituie studiile din domenii precum teoria actelor de vorbire, pragmatica interacționistă și analiza discursului. Cadrul teoretic al lucrării de față este reprezentat de ideile expuse în lucrările semnate de J. Austin (1962 / 2003), J. Searle (1969, 1976, 1982), D. Vanderveken (1981, 1988, 1990, 1992), J. Moeschler (1985, 1990, 1992, 2001), C. Kerbrat-Orecchioni (1998, 2012) etc. De asemenea, au fost consultate numeroase studii de specialitate care completează, fixează sau precizează aspecte cu privire la valoarea și utilizarea actelor de vorbire în discurs.

Cât privește **materialul** analizat în lucrare, menționăm că teza are la bază un corpus reprezentativ de **perechi de adiacență** (grupuri de două enunțuri consecutive), care țin de diverse registre ale limbii (familiar, colocvial, elevat). Precizăm că o parte din perechile de adiacență au fost înregistrate prin observarea directă a interacțiunilor conversaționale din cadrul comunicării cotidiene sau au fost obținute prin intermediul unor anchete. Cealaltă parte dintre perechile de adiacență au fost excerptate din texte ținând de diferite stiluri ale limbii. În acest scop au fost utilizate dicționarele specializate, ghidurile de conversație și diferite manuale de studiere a limbii române, precum și operele unor scriitori români, în special, a celor din sec. XX. De un real folos în alcătuirea corpusului ne-au fost următoarele două lucrări: Gancz, Andrei ș. a., *Ghid român-francez al actelor de vorbire*, București: Corint, 1999. 496 p.; Gancz, Andrei ș. a., *Dicționar român-francez al comunicării*, București: Corint, 1999. 419 p.

Noutatea și originalitatea științifică a cercetării rezidă în faptul că a fost relevată relația stabilită între trăsăturile ilocuționare și cele discursive ale actelor de vorbire. Având ca punct de plecare analiza funcțional-semantică a actelor de vorbire, lucrarea de față pune accentul pe virtualitățile combinatorii ale actelor de vorbire folosite în interacțiunea conversațională. Lucrarea nu se limitează astfel la o descriere a actelor de vorbire dintr-o perspectivă ce presupune analiza forței ilocuționare, a

mijloacelor și a condițiilor de realizare, ci și dintr-o perspectivă care face posibilă modelarea interacțiunii conversaționale. În felul acesta, cercetările întreprinse în acest studiu au demonstrat că forța ilocuționară specifică actelor de vorbire are un rol foarte important în organizarea și desfășurarea interacțiunii conversaționale.

Problema științifică importantă soluționată în domeniul respectiv constă în identificarea și descrierea principiilor generale care reglementează comportamentul discursiv al actelor de vorbire în procesul de comunicare, ceea ce a făcut posibilă stabilirea schemelor interacționale (tiparelor conversaționale) specifice actelor de vorbire de bază: aserțiunea, întrebarea și cererea. Rezultatele cercetării pot servi la studierea actelor de vorbire în ansamblul lor, fiind utilizabile și în procesul de predare și de învățare practică a limbii române.

Semnificația teoretică a studiului derivă în primul rând din problemele abordate. Lucrarea se axează și propune o variantă de soluționare a problemelor pe care le implică funcționarea actelor de vorbire în interacțiunea conversațională în limba română. Formulând legitățile generale care reglementează comportamentul discursiv al actelor de vorbire, cercetările întreprinse în lucrarea de față deschid calea spre modelarea interacțiunii conversaționale. În ce privește contribuția lucrării la amplificarea teoriilor științifice, trebuie precizat că ea realizează o combinare a teoriei actelor de vorbire cu analiza discursului, ca rezultat se produce ceea ce lingviștii definesc drept dialogizare a teoriei actelor de vorbire.

Valoarea aplicativă a lucrării. Cunoașterea schemelor interacționale prototipice care sunt specifice fiecărui tip de act de vorbire prezintă un interes deosebit pentru înțelegerea modului de funcționare a acestor unități discursive minimale în interacțiunea conversațională. Rezultatele obținute sunt relevante astfel pentru înțelegerea modului de organizare a dialogului și ar putea fi folosite la elaborarea cursurilor universitare de pragmatică lingvistică, de cultură a comunicării, dar și la predarea limbii române ca limbă străină. Lucrarea dată ar putea servi drept punct de pornire pentru cercetări ulterioare privind manifestarea actelor de vorbire la nivel discursiv în limba română.

Implementarea rezultatelor științifice. Rezultatele investigației au fost utilizate la elaborarea materialelor științifice care au fost publicate sau care au fost prezentate în cadrul unor manifestări științifice, de asemenea, în activitatea didactică, la elaborarea materialelor folosite în procesul de predare a limbii engleze.

Aprobarea rezultatelor științifice. Tezele și concluziile cercetării au fost expuse în articole publicate în reviste și în culegeri de articole. De asemenea, au fost prezentate sub formă de comunicări în cadrul unor

conferințe științifice.

Publicațiile la tema tezei. La tema tezei au fost publicate până în prezent 7 articole în reviste și în culegeri de articole.

Volumul și structura tezei. Teza conține o introducere, 4 capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie din 114 de titluri, 140 pagini ale textului de bază și 2 anexe.

CONȚINUTUL TEZEI

Primul capitol, *Perspectiva discursivă în analiza actelor de vorbire*, propune o trecere în revistă a diverselor modalități de analiză și de clasificare a actelor de vorbire în studiile de lingvistică, fiind prezentată o tipologie a actelor de vorbire care este relevantă pentru comportamentul lor discursiv. Sunt descrise apoi trăsăturile specifice interacțiunii conversaționale și a perechilor de adiacență în calitatea lor de secvențe minimale ale interacțiunii conversaționale. La sfârșit, sunt examinate cele mai generale legități referitoare la funcționarea actelor de vorbire în discurs.

După o succintă descriere a conceptului de act de vorbire și a teoriei actelor de vorbire, sunt prezentate modelele folosite în lingvistică pentru descrierea actelor de vorbire. În studiile de lingvistică pragmatică se arată că actele de vorbire pot fi privite dintr-o dublă perspectivă: a) din punctul de vedere al felului cum sunt organizate în sistemul limbii și b) din punctul de vedere al modului în care ele se manifestă la nivelul discursului. Astfel, vorbind despre modalitățile de analiză a actelor de vorbire, J. Moeschler distinge următoarele tipuri: o analiză a actelor de vorbire realizată la nivelul enunțului și o analiză a actelor de vorbire realizată la nivelul discursului [12, p. 111]. Prin aplicarea acestor modele de analiză, autorul își propune să distingă actul de vorbire ca unitate a comunicării de actul de vorbire ca unitate a discursului [12, p. 108].

Primul model de analiză, și anume analiza de la nivelul enunțului, presupune o examinare a actelor de vorbire sub aspectul existenței lor în limbă, ceea ce echivalează cu analiza unităților în cauză din punctul de vedere al manifestării lor izolate, fără a se avea în vedere comportamentul lor în structura schimburilor verbale. Aceasta modalitate de analiză, care este una de tip „atomist”, prevede descrierea actului de vorbire ca entitate caracterizată printr-o anumită forță ilocuționară aplicată unui conținut propozițional.

Cel de al doilea model de analiză presupune examinarea actelor de vorbire într-un plan funcțional mai larg, și anume din perspectiva discursului. Actele de vorbire sunt considerate ca acțiuni performate prin utilizarea limbii în situații concrete de comunicare, implicând o interacțiune a interlocutorilor. Deosebirea esențială dintre aceste două

tipuri de analiză a actelor de vorbire rezidă în faptul că, în timp ce prima este o analiză acțională (actul de vorbire văzut ca entitate realizată prin producerea unui enunț), cea de a doua este, de fapt, o analiză interacționistă (actul de vorbire ca unitate utilizată în cadrul anumitor structuri conversaționale specifice).

Sintetizând informațiile referitoare la cele două modalități de analiză a actelor de vorbire, constatăm că fiecare model implică o anumită „grilă” de analiză, și anume a) grila de analiză „atomistă” și b) grila de analiză interacționistă. Se precizează că anume cea de a doua abordare oferă o imagine completă a actului de vorbire în calitatea sa de unitate minimală a comunicării prin care se asigură interconectarea dintre o anumită valoare ilocuționară și un context lingvistic și extralingvistic.

După cum rezultă din cele de mai sus, teoria clasică a actelor de vorbire, reprezentată prin J. Austin (1962), J. Searle (1972) și D. Vanderveken (1988), constituie o teorie în cadrul căreia actele de vorbire sunt examinate din perspectivă ilocuționară, și anume din punctul de vedere al valorilor care le caracterizează și al mijloacelor folosite pentru exprimarea lor. Actele de vorbire reprezintă însă niște unități care se manifestă la nivelul interacțiunii conversaționale, caracterizându-se astfel și printr-un anumit comportament discursiv. Prin urmare, în cazul în care actele de vorbire erau examinate doar dintr-o perspectivă ilocuționară, acest aspect rămâne în afara sferei de investigație a cercetătorilor. Anume din această cauză uneori se afirmă că teoria actelor de vorbire în varianta lui Austin și Searle nu este aplicabilă la domeniul conversației.

Aspectul legat de comportamentul discursiv al actelor de vorbire este readus în centrul atenției lingviștilor prin investigațiile unor cercetători, între care trebuie amintită, în primul rând, lingvista franceză C. Kerbrat-Orecchioni (2012). Anume în lucrările acestei cercetătoare concepția clasică a actelor de vorbire este completată cu o concepție interactivă. În felul acesta, teoria actelor de vorbire începe să se intereseze nu doar de actele de vorbire ca entități de sine stătătoare, ci și de secvențele interacționale în care ele sunt utilizate. În aceste condiții, unitatea de bază a interacțiunii verbale nu mai este actul de vorbire văzut ca entitate izolată, ci o secvență conversațională constituită din cel puțin două acte, dintre care unul o inițiază și altul o încheie. Conchidem deci că actele de vorbire se pretează la o interpretare dintr-o dublă perspectivă, fiind luate în considerare atât valorile lor caracteristice (semantica actelor de vorbire), cât și relațiile stabilite între ele în procesul utilizării lor în interacțiunea conversațională (sintaxa actelor de vorbire).

Pentru realizarea unei analize a actelor de vorbire în planul funcționării lor discursive a fost necesară precizarea următoarelor două aspecte.

Primul aspect vizează **clasificarea** actelor de vorbire. În literatura de specialitate există un număr impunător de clasificări ale unităților în cauză. Dintre acestea, clasificarea lui J. Austin și, mai ales, cea a lui J. Searle au avut și continuă să aibă o influență majoră asupra tuturor celor care abordează această problemă [7, p. 40-41]. Pornind de la tipologiile existente, în lucrare este prezentată o clasificare a actelor de vorbire din limba română care are în vedere nu doar aspecte legate de conținuturile implicite ale enunțurilor prin care sunt exprimate actele de vorbire (forță ilocuționară, conținut propozițional), ci și anumite particularități legate de comportamentul lor discursiv. Dacă luăm în considerare factori precum intenție comunicativă, conținut propozițional, context de producere distingem următoarele patru tipuri de acte de vorbire, împărțite, la rândul lor, în mai multe subtipuri:

1. Actele de vorbire de tip **informațional**. Sunt actele folosite pentru transmiterea sau obținerea de informații. Astfel, având în vedere funcția cu care ele se utilizează, actele din clasa dată sunt de două subtipuri: aserțiunea (actele asertive) și întrebarea.

2. Actele de vorbire de tip **acțional**. Sunt actele care determină realizarea unei acțiuni de către participanții la interacțiune. Prin intermediul actelor de vorbire din această clasa locutorul poate să-l oblige pe interlocutor să realizeze o acțiune, să-i promită interlocutorului că el însuși va realiza o acțiune, să-i propună interlocutorului să realizeze împreună o acțiune etc. Clasa dată cuprinde următoarele subtipuri de acte de vorbire: cererea (actele de vorbire directive), promisiunea (actele de vorbire promisiive), propunerea, invitația, cererea de permisiune, permisiunea și interdicția.

3. Actele de vorbire de tip **expresiv**. Acestea reprezintă o manifestare în plan verbal a sentimentelor, emoțiilor sau a atitudinilor vorbitorului vizavi de o stare de lucruri verbalizată prin conținutul propozițional al enunțului respectiv. Din categoria dată fac parte următoarele subtipuri de acte de vorbire: salutul, mulțumirea, scuza, complimentul, lauda, felicitarea, consolarea, condoleanțele, regretul, mustrarea, reproșul, disprețul, acuzația, insulta, blestemul etc.

4. Actele de vorbire de tip **declarativ**. Sunt actele care provoacă, instituie o nouă stare de lucruri prin faptul de a declara ceva într-un anumit cadru instituțional. Conținutul lor propozițional descrie o acțiune realizată prin simpla rostire a unui enunț.

După cum au demonstrat cercetările, clasificarea propusă este relevantă atât pentru caracterizarea actelor de vorbire ca entități minimale ale comunicării, cât și, mai ales, pentru înțelegerea și explicarea modului în care actele de vorbire se integrează în structura interacțiunii conversaționale.

Cel de al doilea aspect care a fost elucidat în lucrare este legat de modul de organizare a interacțiunii conversaționale. Pentru cercetătorii din domeniul analizei conversației, interacțiunea conversațională, care se desfășoară sub forma unei succesiuni de intervenții alternative ale participanților la actul de comunicare, reprezintă o structură analizabilă, având un caracter structurat [6, p. 41].

Analiza conversației din acest punct de vedere presupune delimitarea unor entități constituite din două, uneori din mai multe intervenții alăturate. Având statut de unități dialogice minimale, aceste secvențe constituite din intervenții succesive sunt denumite, cel mai frecvent, prin termenul **pereche de adiacență** (engl. *adjacency pair*, fr. *paire adjacente*, germ. *Paarsequenz*) [8, p. 236]. Conceptul de pereche de adiacență a fost elaborat de H. Sacks, E. Schegloff și G. Jefferson [18, p. 716; 21, p. 280; 22, p. 13].

Cea mai simplă definiție a perechilor de adiacență le descrie ca fiind niște secvențe verbale formate din intervenții strâns legate între ele. În structura fiecărei intervenții a perechii de adiacență funcționează unul sau mai multe acte de vorbire. Exemple considerate clasice de perechi de adiacență sunt secvențele cu următoarea structură: salut – salut, întrebare – răspuns. Alte exemple de perechi de adiacență întâlnite frecvent în conversația de zi cu zi și descrise în studiile de lingvistică sunt: o rugămintă urmată de o acceptare, de o amânare sau de un refuz, o ofertă urmată de o acceptare sau de un refuz, un reproș urmat de o scuză, de o justificare, de o cerere de a uita sau de o provocare etc.

După poziția lor în structura perechii de adiacență, se delimitează o intervenție care inițiază schimbul verbal și alta care îl încheie. Reprezentând intervenția în curs și cea imediat următoare, cele două părți ale perechii de adiacență diferă și sub aspectul rolului îndeplinit. Din acest punct de vedere, în structura perechii de adiacență se delimitează următoarele tipuri de intervenții: **intervenția inițiativă** și **intervenția reactivă** [6, p. 41; 14, p. 443, 444]. Intervenția inițiativă reprezintă primul termen al perechii de adiacență. Fiind produsă de emițător, ea are funcția de inițiere a interacțiunii conversaționale, declanșând o anumită reacție din partea interlocutorului. La rândul ei, intervenția reactivă constituie reacția de răspuns a receptorului la intervenția dialogală precedentă a emițătorului. Ea înglobează actul de vorbire prin intermediul căruia receptorul se manifestă în cadrul interacțiunii conversaționale și constituie răspunsul, pozitiv sau negativ, determinat de intervenția emițătorului.

Problema relației stabilite între cele două părți ale perechii de adiacență este abordată în numeroase studii consacrate acestei unități de structurare a interacțiunii conversaționale [2; 6; 9; 10; 17; 19; 20]. În opinia Liane Pop, mecanismul înlănțuirii discursive a actelor de vorbire în structura perechilor de adiacență are la bază **valența discursivă**. Conceptul

dat este definit de cercetătoare ca fiind „proprietatea unor enunțuri de a reclama un alt enunț, ca necesar sau posibil, într-o relație biunivoca, proactivă sau retroactivă, de schimb interacțional” [16, p. 231]. Cu alte cuvinte, prin acest tip de valență se are în vedere capacitatea enunțurilor de a stabili relații la nivelul forței ilocuționare și al conținutului lor propozițional cu alte enunțuri în structura perechilor de adiacență.

Studiul comportamentului discursiv al actelor de vorbire a demonstrat că fiecărui tip de act de vorbire îi sunt caracteristice anumite **tipare conversaționale specifice**. Modul în care actele de vorbire se integrează în structura perechilor de adiacență este studiat în lucrare pe baza următoarelor acte de vorbire: aserțiunea, întrebarea și cererea.

Capitolul al II-lea are drept scop analiza comportamentului discursiv al actelor de vorbire asertive. Pentru început sunt examinate trăsăturile ilocuționare ale actelor din această clasă. Din punctul de vedere al conținutului lor propozițional, actele de vorbire asertive presupun descrierea unui eveniment, a unei stări de lucruri din realitate. Deci caracteristica lor esențială rezidă în faptul că ele spun *ceva* despre *ceva* [14, p. 42]. Totuși, rolul lor nu se limitează la o simplă descriere a unui fapt din realitate. Ele sunt folosite de vorbitor pentru a afirma *ceva*, adică pentru informarea *cuiva* despre *ceva*.

Actul de a-l informa pe interlocutor pornind de la descrierea sau constatarea unui fapt cunoaște numeroase forme de manifestare în raport cu care sunt delimitate mai multe subspecii de asertive. Astfel, având în vedere specificul conținutului propozițional și scopul cu care actele de vorbire asertive sunt folosite în interacțiunea conversațională, pot fi delimitate mai multe specii de asertive, dintre care o importanță mai mare prezintă îndeosebi următoarele trei specii: a) asertivele **descriptive** (sunt folosite de locutor cu scopul de a-l informa pe interlocutor asupra unei stări de lucruri reale sau inventate); b) asertivele **evaluative** (îi servesc vorbitorului pentru exprimarea unei opinii, păreri, convingeri, decizii cu privire la obiectele, faptele sau evenimentele descrise) și c) asertivele **argumentative** (au rolul de a exprima argumentări, motivări, altfel spus, sunt folosite pentru motivarea unor situații, unor acțiuni). Ținând cont de scopul cu care este formulat actul de vorbire asertiv în interacțiunea conversațională, se poate face distincție între cele trei subclase pornind de la verbele care le corespund: *a descrie* (descriptivele), *a considera* (evaluativele), *a crede* (argumentativele).

După cum observă cercetătorii, asertivele funcționează, în interacțiunea conversațională, ca părți componente ale unor perechi de adiacență. Ele pot apărea atât în poziția intervenției inițiativă, antrenând anumite tipuri de reacții de răspuns din partea receptorului, cât și în poziția intervenției reactive, adică în calitate de acte de vorbire care încheie

perechea de adiacență. Acest lucru se întâmplă deoarece actele de vorbire sunt menite nu doar să acționeze asupra destinatarului, ci și să-l determine pe acesta să reacționeze [9, p. 58].

Urmează o analiză a actelor de vorbire asertive folosite în poziția intervenției cu rol de stimul, fiind inventariate și descrise actele de vorbire ce apar ca reacție de răspuns la o aserțiune. Din mulțimea de perechi de adiacență în care pot apărea asertivele, au fost cercetate doar acelea în care replica reactivă reprezintă o apreciere a informației comunicate de emițător din punctul de vedere al *valorii de adevăr*. Astfel, evaluând aserțiunea emițătorului din perspectiva corespunderii cu realitatea, receptorul poate avea următoarele tipuri de reacții: să accepte, să confirme conținutul propozițional al aserțiunii formulate de emițător sau să respingă, să infirme conținutul propozițional al antecedentului. Prin urmare, pot fi delimitate următoarele perechi de adiacență: a) perechi de adiacență cu structura: „aserțiune + acceptarea aserțiunii și b) perechi de adiacență cu structura: „aserțiune + respingerea aserțiunii”.

Analiza faptelor de limbă denotă că formele de reacție la un act de tip asertiv pot fi prezentate gradual, **acordul și dezacordul** constituind cele două extremități ale acestui spectru de valori ilocuționare. Este evident că între valorile date se situează o serie de nuanțe intermediare reprezentând forme de tranziție. Astfel, fiecare dintre cele două valori, acceptarea și respingerea, se manifestă gradual oscilând între nuanța de valoare atenuată și cea sigură, categorică.

Urmează o descriere a subspeciilor acordului cu aserțiunea emițătorului și a mijloacelor lor de expresie. După cum s-a văzut, acceptarea aserțiunii din intervenția precedentă cuprinde anumite valori diferențiate în ce privește gradul de siguranță al receptorului în legătură cu adevărul celor comunicate de emițător. Cele două variante care pot fi identificate în interiorul acestei categorii sunt: a) acceptarea sigură, care presupune un grad înalt de certitudine în evaluarea celor comunicate de emițător, și b) acceptarea cu rezerve, care este marcată de o incertitudine asupra adevărului aserțiunii din intervenția inițiativă.

Acceptarea sigură de către receptor a aserțiunii făcute de emițător este realizată în limba română printr-o gamă bogată de mijloace. Reunite într-o categorie complexă, mijloacele specializate pentru marcarea acordului sigur cu intervenția dialogală precedentă pot fi clasificate în funcție de mai multe criterii: din punctul de vedere al formei (mijloace care au statutul de unități lexicale: *bineînțeles*, *desigur*, *fără îndoială* sau de construcții sintactice: *Așa este!*); din punctul de vedere al tipului de subiectivitate (construcții impersonale: *E sigur. E clar.*; construcții care presupun o apreciere subiectivă din partea receptorului a celor comunicate de emițător: *Sunt sigur de asta.* și construcții prin care receptorul își exprimă acordul dându-i

dreptate interlocutorului său: *Ai dreptate.*

Mijloacele de limbă folosite pentru acceptarea cu rezerve a unei aserțiuni din intervenția dialogală precedentă sunt, în mare măsură, identice cu cele care exprimă acceptarea sigură. Deosebirea constă în faptul că în structura lor se conțin anumite elemente ale incertitudinii: *Așa o fi. Fie cum zici. Poate că-i așa. Dacă spui tu. Nu te contrazic.* etc.

Un alt tip de structuri conversaționale constituite prin utilizarea actelor de vorbire asertive în intervenția cu funcție inițiativă sunt cele în care receptorul constată neadevărul celor afirmate de emițător. Acestea sunt secvențele în cazul cărora emițătorul îi comunică receptorului o informație, infirmată prin intervenția reactivă a celui din urmă. Se disting următoarele tipuri de respingere a aserțiunii unui emițător: a) respingerea **sigură**, categorică și b) respingerea **atenuată**, cu rezerve a aserțiunii făcute de emițător. Reacția de respingere categorică a unei aserțiuni este realizată prin mijloace reprezentând în marea lor majoritate enunțuri asertive. Examinarea enunțurilor asertive care funcționează ca mijloc de respingere a unei aserțiuni denotă că există un spectru larg de modalități de realizare a acestei valori: *Nu-i adevărat. E de necrezut. Imposibil. Cu neputință. Da, sigur, tu glumești! Nu te cred. Trebuie să te contrazic. Nu spune povești! Asta e înșelătorie. Nu mă las eu păcălit! Pe cine vrei tu să înșeli!* etc. Respingerea atenuată a aserțiunii formulate de emițător se întâlnește în situațiile în care receptorul are anumite îndoieli în ce privește adevărul stării de lucruri descrise în replica inițiativă. Acest tip de respingere poate fi marcat prin intermediul unor mijloace de natură diferită: *Nu-i chiar așa. Dovedește că e așa! Pe bune?! Serios?! Zău?!* etc.

Cât despre schemele conversaționale specifice celorlalte două subspecii de asertive, asertivele evaluative și asertivele argumentative, trebuie observat că, în general, mijloacele de expresie a reacțiilor de acceptare sau de respingere la actele de vorbire asertive evaluative coincid cu cele care sunt folosite pentru realizarea acceptării sau respingerii în cazul asertivelor descriptive. Există însă și mijloace care par să fie specializate într-o măsură mult mai mare pentru exprimarea aprobării și, respectiv, respingerii evaluării realizate de emițător: *Ai dreptate. Sunt de acord cu tine. Și eu cred la fel. Și eu sunt de aceeași părere. Nu ai dreptate. Nu sunt de acord cu tine.* În cazul asertivelor argumentative, intervenția reactivă este reprezentată prin enunțuri care apreciază argumentul formulat de emițător ca fiind unul potrivit (*Grozavă idee. Aceasta e o idee remarcabilă. Asta e o idee binevenită. Așa e foarte bine.*) sau nepotrivit (*Asta e o idee nechibzuită. Asta nu e o idee potrivită. Nu-mi place deloc ideea asta.*).

Ceea ce a fost prezentat până aici reprezintă doar una dintre reacțiile de răspuns posibile la o aserțiune a emițătorului în contextul unei atitudini

conversaționale cooperante din partea acestuia de la urmă, aceasta având la bază aprecierea informației comunicate de emițător din punctul de vedere al valorii sale de adevăr. Dintre celelalte tipuri de reacții de răspuns la o aserțiune a receptorului am putea menționa aici pe cele care presupun fie completarea informației comunicate prin enunțul din replica inițiativă a emițătorului, fie solicitarea unei informații suplimentare.

Ultimul aspect examinat succint în acest capitol privește situațiile în care receptorul are o atitudine necooperantă, manifestând o lipsă de interes față de cele comunicate de emițător. Perechile de adiacență care sunt posibile în cazul dat au structura *aserțiune + manifestarea lipsei de interes* sau *aserțiune + lipsa importanței*.

Schemele conversaționale (perechile de adiacență) caracteristice actelor de vorbire asertive ar putea fi prezentate rezumativ cu ajutorul următorului tabel:

Intervenția inițiativă	Intervenția reactivă		Exemplu
Aserțiune	1) acceptarea aserțiunii	a) acceptarea sigură a aserțiunii	— <i>Călătoria noastră a fost un coșmar.</i> — <i>Te cred.</i>
		b) acceptarea cu rezerve a aserțiunii	— <i>Trenul o să întârzie.</i> — <i>E posibil.</i>
	2) respingerea aserțiunii	a) respingerea sigură, categorică a aserțiunii	— <i>Toți elevii au învățat tema.</i> — <i>Nu pot să cred.</i>
		b) respingerea atenuată, cu rezerve a aserțiunii	— <i>Ai avut mult noroc în ultimul timp.</i> — <i>N-aș spune.</i>

Capitolul al III-lea conține o analiză a modului de funcționare a actelor de vorbire întrebare în componența perechilor de adiacență cu structura generală *întrebare – răspuns*. În prima parte a capitolului sunt examinate trăsăturile ilocuționare ale actelor de vorbire în cauză, ele fiind clasificate în funcție de anumite criterii. Sunt apoi descrise tiparele conversaționale specifice actelor de vorbire din clasa întrebării atunci când sunt folosite în poziția intervenției inițiativă. Este relevată legătura strânsă existentă între trăsăturile caracteristice actelor de vorbire întrebare și comportamentul lor discursiv.

Se știe că, în cele mai multe clasificări ale actelor de vorbire, întrebarea este inclusă, alături de cerere, în categoria actelor directive. Conform unei alte opinii, întrebarea este mult mai apropiată de aserțiune, ambele tipuri de acte de vorbire vizând vehicularea de informații în procesul de comunicare. Anume acest fapt i-a determinat pe unii cercetători

să considere întrebarea un act de vorbire de tip informațional. Precizăm că acest punct de vedere este acceptat și în Gramatica Academiei [5, p. 799].

În planul conținutului semantic, întrebarea are un caracter incomplet, fiind insuficientă sub aspectul funcționării sale comunicative. De aici reiese că orice întrebare solicită o informație, impunând un răspuns al cărui scop este să completeze golul informațional cu care se confruntă emițătorul [26, p. 28]. Anume datorită acestor particularități pragmasemantice, întrebările apar, de cele mai multe ori, în poziția intervenției inițiativă, ele reprezentând acte de vorbire care au rolul de a declanșa un schimb verbal.

Există mai multe criterii în funcție de care pot fi descrise și clasificate enunțurile folosite pentru realizarea actelor de vorbire întrebare. Una dintre clasificările frecvent întâlnite în analiza enunțurilor interogative este cea care face distincție între interogativele **totale** (se referă la predicatul verbal sau la verbul copulativ din componența predicatului nominal al enunțului așteptat ca răspuns și solicită un răspuns de tipul *da* sau *nu*), interogativele **parțiale** (vizează orice parte de propoziție) și interogativele **alternative** (îi cer interlocutorului să facă o selecție între două variante) [5, p. 32, 33]. Deși foarte răspândită, clasificarea dată nu este cea mai potrivită atunci când încercăm să analizăm funcționarea actelor de vorbire întrebare în structura perechilor de adiacență. În această privință mult mai relevantă este clasificarea care prevede delimitarea următoarelor două clase de interogative: interogative de **confirmare** / de precizare (sunt folosite de emițător pentru a se convinge că o anumită informație corespunde sau nu realității, deci că este sau nu adevărată) și interogative de **informare** (îi permit emițătorului să solicite de la receptor informații suplimentare) [26, p. 43; 27, p. 418-419].

Comparând definițiile care descriu cele mai generale trăsături ale interogativelor de confirmare și de informare cu definițiile interogativelor totale, parțiale și alternative, constatăm că tipurile în cauză nu se suprapun, dar nici nu se exclud, ceea ce ar însemna că cele două clasificări ale actelor de vorbire întrebare sunt complementare. Relația stabilită între ele rezidă în faptul că, în raport cu clasele de interogative totale, parțiale și alternative, cele de confirmare și de informare au un caracter mai general, astfel că în cadrul fiecăreia dintre acestea de la urmă pot fi delimitate cele trei subspecii de interogative. Deci vom avea, pe de o parte, trei tipuri de interogative de confirmare (totale, parțiale și alternative) și, pe de altă parte, exact aceleași tipuri de interogative de informare.

Analiza modului de funcționare a întrebării în contextul interacțiunii conversaționale demonstrează că **schemele conversaționale** constituite prin utilizarea actelor de vorbire întrebare cu funcție inițiativă în cazul în care receptorul cunoaște răspunsul și dorește să răspundă se caracterizează prin structura generală *întrebare + răspuns* (aserțiune), care cuprinde mai

multe subtipuri. Este evident că fiecare dintre subtipurile de întrebări se vor caracteriza prin anumite scheme interacționale specifice. Astfel, cele trei subspecii de **interogative de confirmare** (cele la care se poate da un răspuns cu *da* sau *nu*) vor admite: a) un răspuns **afirmativ**, atunci când receptorul confirmă conținutul aserțiunii sau b) un răspuns **negativ**, atunci când receptorul infirmă conținutul aserțiunii.

Răspunsul afirmativ la o întrebare de confirmare totală se poate caracteriza prin diferite **grade de certitudine**, astfel spus, poate fi marcat din punctul de vedere al siguranței sau nesiguranței receptorului în legătură cu situația descrisă. Se vorbește despre următoarele modalități de exprimare a gradului de cunoaștere a situației de către cel care răspunde: a) o exprimare **sigură, cu certitudine** a răspunsului afirmativ; aceasta modalitate de exprimare cunoaște două variante: o exprimare neutră (*Da.*) și o exprimare întărită, categorică (*Sigur că da.*); b) o exprimare **atenuată, cu incertitudine** a răspunsului afirmativ (*Poate că da.*) [5, p. 702]. Cele două variante de răspuns afirmativ la o întrebare de confirmare se realizează prin mijloace specifice.

Răspunsul negativ la o întrebare de confirmare este oferit de interlocutor în situația în care conținutul implicat de întrebare nu corespunde realității. Altfel spus, un răspuns negativ este formulat în cazul în care receptorul urmărește scopul de a infirma conținutul întrebării emițătorului. Răspunsurile negative la o întrebare de confirmare totală au în comun cu cele afirmative faptul că admit aceleași grade de certitudine. Astfel, răspunzând negativ la o întrebare totală, receptorul are posibilitatea de a recurge fie la o exprimare **sigură, cu certitudine**, fie la o **exprimare atenuată**, cu incertitudine a răspunsului. Mijlocul de bază folosit pentru realizarea unei exprimări sigure neutre a negației la nivelul interacțiunii conversaționale este adverbul de negație *nu*. Acesta poate fi utilizat de sine stătător, constituind un enunț neanalizabil, sau ca element component al formei negative a verbului predicat: — *Ai fost acolo?* / — *Nu.* sau — *Ai fost acolo?* / — *N-am fost.* Exprimarea atenuată, cu incertitudine a răspunsului negativ dispune de o serie de mijloace care posedă valori modale: *Parcă nu. Poate că nu. Se pare că nu.* etc.

În anumite situații, la o întrebare de confirmare totală receptorul poate da un răspuns prin care nici nu confirmă, nici nu infirmă conținutul ei, acesta fiind considerat un răspuns nici afirmativ, nici negativ: — *Știi ce trebuie să faci?* / — *Da si nu prea.*

Urmează o descriere a schemelor interacționale constituite de interogativele de informare (totale, parțiale, alternative) utilizate în intervenția cu funcție inițiativă. Întrebările de informare totale sunt folosite de emițător cu scopul de a solicita o informație cu privire la producerea unui eveniment luat în ansamblul său. În aceste condiții, toată informația

comunicată prin replica de răspuns este nouă, necunoscută emițătorului: — *Ce s-a întâmplat? îl întrebă. / — Am fugit fără să anunț pe nimeni.* (M. Eliade, *Noaptea de Sânziene*).

Întrebările de informare parțiale, spre deosebire de cele dintâi, vizează un element aparte din componența evenimentului descris printr-un enunț asertiv. Astfel, aceste întrebări pot cere o informație asupra unei acțiuni sau asupra unei caracteristici calitative sau cantitative a unui obiect, informații legate de un obiect văzut ca participant al unei situații sau informații vizând o circumstanță în care se desfășurează o acțiune sau se produce un eveniment. Când privește comportamentul discursiv interogativelor de informare parțiale, lucrurile sunt bine cunoscute, de aceea nu insistăm aici asupra acestor aspecte.

În continuare, este examinată funcționarea actelor de vorbire întrebare în contextul situațiilor determinate de manifestarea unei atitudini necooperante din partea receptorului. Sunt avute în vedere situațiile în care receptorul nu acceptă să dea un răspuns propriu-zis.

În tabelul de mai jos prezentăm schemele conversaționale în care se utilizează actele de vorbire întrebare.

Intervenția inițiativă	Intervenția reactivă		Exemplu
Întrebarea de confirmare totală: I. formulată pozitiv	1) un răspuns afirmativ	a) exprimarea sigură , cu certitudine	— <i>Ai valută?</i> — Da. / — <i>Am.</i> ; / — <i>Da, am.</i> ; / — <i>Sigur că da.</i>
		b) exprimarea atenuată , cu incertitudine	— <i>Au venit toți?</i> — <i>Parcă da.</i>
	2) un răspuns negativ	a) exprimarea sigură , cu certitudine	— <i>Ai lucrat sâmbătă asta?</i> — Nu , a fost zi de odihnă.
		b) exprimarea atenuată , cu incertitudine	— <i>Au plecat oaspeții?</i> — <i>Cred că nu.</i>
	3) un răspuns nici afirmativ, nici negativ		— <i>V-ați săturat?</i> — <i>Da și nu prea.</i>
	II. formulată negativ	1) un răspuns afirmativ	
2) un răspuns negativ			— <i>El nu te-a ajutat?</i> — <i>Ba nu.</i>

Capitolul al IV-lea se concentrează pe descrierea trăsăturilor pragmasemantice ale cererilor, trăsături determinante pentru comportamentul lor discursiv. Actele de vorbire din clasa cererii își manifestă potențialul lor funcțional în cadrul perechilor de adiacență cu structura generală *cerere + acceptare a cererii* și *cerere + respingere a cererii*.

Cererea este unul dintre actele de vorbire de tip acțional, folosit de emițător cu scopul de a determina realizarea unei acțiuni de către receptor. Cu ajutorul unui enunț dotat cu scopul ilocuționar al cererii locutorul încearcă să obțină, într-un viitor mai mult sau mai puțin apropiat, realizarea de către receptor a unei acțiuni. Reprezentând codificarea intenției emițătorului de a-l determina pe interlocutor să facă ceva, forța ilocuționară specifică unei cereri se atașează unui conținut propozițional care descrie acțiunea viitoare ce urmează a fi îndeplinită de interlocutor. Manifestarea scopului ilocuționar al cererii acoperă o serie de valori concrete, precum cererea propriu-zisă, rugămintea, ordinul, sfatul, interdicția (atunci când se realizează prin forme negative) etc. Fiecare dintre acestea se caracterizează prin anumite trăsături pragmasemantice, prin condiții de realizare specifice și prin mijloace de exprimare proprii.

Fiind folosită în comunicare, cererea, care se definește printr-o serie de trăsături semantico-pragmatice specifice, are rolul de a declanșa o anumită reacție de răspuns din partea interlocutorului. Există două tipuri de reacții a receptorului la o cerere a locutorului: fie că acceptă, fie că nu acceptă să realizeze acțiunea solicitată de emițător. Dintre acestea, acceptarea reprezintă un act de vorbire reactiv preferat (sau așteptat), iar respingerea, refuzul constituie un act de vorbire nonpreferat (sau neașteptat). Este important de știut că răspunsul oferit de receptor la cererea emițătorului încă nu înseamnă și realizarea propriu-zisă a acțiunii solicitate. Acesta are însă rolul de a-l informa pe emițător că receptorul este sau nu de acord să îndeplinească acțiunea dată.

În limba română se disting numeroase expresii specializate, mai mult sau mai puțin, pentru exprimarea acceptării unei cereri a emițătorului, adică a acordului de a realiza viitoarea acțiune. Trebuie avut însă în vedere faptul că acceptarea, la fel ca și respingerea unei cereri, poate fi caracterizată din punctul de vedere al gradului de intensitate. Analiza mijloacelor de limbă folosite pentru exprimarea acceptării unei cereri demonstrează că pot fi delimitate următoarele trei valori în cazul acceptării: 1) acceptarea hotărâtă, categorică (receptorul își manifestă disponibilitatea să realizeze acțiunea solicitată), 2) acceptarea neutră și 3) acceptarea rezervată, atenuată (receptorul acceptă să realizeze acțiunea solicitată de emițător, însă, dintr-un motiv sau altul, își poate exprima lipsa de încredere în posibilitatea realizării acestei acțiuni). Limba română dispune de multiple mijloace folosite pentru realizarea acestor aspecte. De menționat însă că în interacțiunea conversațională mai frecvente sunt mijloacele folosite pentru acceptarea neutră a unei cereri. În plan formal, acestea reprezintă enunțuri care cuprind în structura lor anumite elemente cu valoare modală.

În schema conversațională *cerere – refuz, respingere*, intervenția reactivă a receptorului este realizată printr-un enunț exprimând faptul că destinatarul nu este de acord cu cererea emițătorului. Printr-un astfel de răspuns, receptorul urmărește scopul de a-l face pe interlocutor să știe că el nu va realiza acțiunea solicitată. Este vorba deci de situațiile în care receptorul nu poate sau refuză să realizeze acțiunea solicitată de emițător. Caracteristica esențială a răspunsurilor de respingere a cererii rezidă în faptul că ele conțin o negație sau, cel puțin, sugerează această nuanță semantică. Refuzul, respingerea acțiunii cerute de locutor pot apărea într-o formă categorică (refuzul direct, refuzul care apare într-o formă pură) sau într-o formă atenuată (refuzul destinatarului de a realiza o acțiune este însoțit de anumite reacții suplimentare, reprezentând, de exemplu, explicații, motivări, argumentări etc.). Totuși, trebuie precizat că pentru reacția de respingere a cererii în limba română există un spectru de mijloace de realizare mult mai amplu decât pentru acceptarea cererii unui emițător. În plus, în contextul unui răspuns negativ la o cerere, intervenția dată cuprinde, de obicei, pe lângă refuzul propriu-zis și un număr mai mare de elemente, acestea având menirea de a motiva un astfel de răspuns.

Un alt tip de reacție la o cerere a emițătorului este amânarea realizării acțiunii solicitate. Perechea de adiacență constituită în cazul dat reprezintă o secvență interacțională constituită dintr-o cerere urmată de o amânare.

Utilizarea actelor de vorbire de tip cerere în structura perechilor de adiacență poate fi prezentată schematic cu ajutorului tabelului care urmează.

Intervenția inițiativă	Intervenția reactivă		Exemplu
Cerere	1. acceptarea cererii	a) acceptarea hotărâtă, categorică a cererii	— <i>Adu-mi cheile.</i> — <i>Îndată.</i>
		b) acceptarea neutră a cererii	— <i>Îmbracă-te bine, afară e frig.</i> — <i>Bine.</i>
		c) acceptarea rezervată, atenuată a cererii	— <i>Te rog să treci la locul tău.</i> — <i>Fie cum vrei tu.</i>
	2. respingerea cererii	a) respingerea sigură, categorică a cererii	— <i>Te rog să-mi dai să copiez.</i> — <i>Nu vreau.</i>
		b) respingerea atenuată, cu rezerve a cererii	— <i>Va trebui să ne ajuți.</i> — <i>Regret, dar nu pot.</i>

CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI

1. Cercetarea realizată a confirmat pe deplin teza conform căreia rolul și modul de înlănțuire a actelor de vorbire în interacțiunea conversațională sunt determinate de trăsăturile lor semantice și pragmatice. Astfel, în lucrare au fost aduse argumente în sprijinul ideii că orice act de vorbire se definește nu numai printr-o **forță ilocuționară** specifică, prin anumite condiții pragmatice de producere și prin mijloace lingvistice de realizare specifice, ci și printr-o anumită capacitate combinatorie, altfel spus, prin **valența discursivă**. Fiind o caracteristică virtuală, dependentă de trăsăturile ilocuționare ale actelor de vorbire, valența discursivă se actualizează în interacțiunea conversațională, prin folosirea acestora în **tipare conversaționale** tipice. În felul acesta, analiza aprofundată a actelor de vorbire implică atât o abordare din perspectivă acțională, cât și una din perspectivă interacțională, discursivă, aceasta deoarece a comunica înseamnă nu doar a acționa, ci și a interacționa.

2. Actele de vorbire își manifestă potențialul funcțional în interacțiunea conversațională. În aceste condiții, analiza comportamentului discursiv al actelor de vorbire implică examinarea regulilor care reglementează succesiunea unităților în cauză în componența **perechilor de adiacență**, definite ca unități de structurare a interacțiunii conversaționale cuprinzând două enunțuri alăturate. În structura perechilor de adiacență, în calitatea lor de unități minimale ale interacțiunii conversaționale, actele de vorbire sunt folosite cu roluri diferite. Din acest punct de vedere, se distinge, pe de o parte, **acte de vorbire inițiative** (actele folosite în poziția unei intervenții cu rol de stimul) și, pe de altă parte, **acte de vorbire reactive** (apar ca reacție de răspuns la o intervenție a locutorului).

3. Cele mai generale trăsături ale actelor de vorbire sunt puse în lumină prin tipologia lor. Analiza realizată în lucrarea de față pornește de la următoarea clasificare a actelor de vorbire: acte de vorbire de tip informațional (urmăresc vehicularea informației în actul de comunicare, fiind folosite de către locutor pentru a comunica interlocutorului sau pentru a-l întreba pe acesta cum stau lucrurile), acte de vorbire de tip acțional (vizează să impună realizarea unei acțiuni de către participanții la interacțiunea conversațională), acte de vorbire de tip expresiv (reprezintă o manifestare în plan verbal a sentimentelor, emoțiilor și a atitudinilor vorbitorului vizavi de interlocutor sau de o stare de lucruri) și acte de vorbire de tip declarativ (provoacă, instituie o nouă stare de lucruri prin faptul de a declara ceva într-un anumit cadru instituțional). După cum am reușit să stabilim, anume această modalitate de clasificare a actelor de vorbire este relevantă pentru înțelegerea și explicarea modului în care ele se integrează în structura interacțiunii conversaționale.

4. Regulile de înlănțuire a actelor de vorbire sunt descrise în paginile lucrării prin identificarea schemelor interacționale prototipice. După cum au demonstrat cercetările, fiecare dintre cele trei tipuri de acte de vorbire analizate în lucrare, aserțiunea, întrebarea și cererea, funcționează în cadrul unor scheme interacționale specifice. Având anumite trăsături comune, perechile de adiacență caracteristice aserțiunilor, întrebărilor și cererilor diferă sub mai multe aspecte, în primul rând, în ce privește tipul de reacție de răspuns a locutorului.

5. Trăsătură relevantă pentru funcționarea **aserțiunii** în interacțiunea conversațională se bazează pe evaluarea de către receptor a celor afirmate de emițător sub aspectul corespunderii informației comunicate cu realitatea. Ca răspuns la un act asertiv, receptorul poate fie să accepte, să confirme conținutul propozițional al aserțiunii formulate de emițător, fie să infirme conținutul propozițional al antecedentului. În planul funcționării discursive, actele de vorbire din clasa aserțiunii își manifestă potențialul lor funcțional în cadrul perechilor de adiacență cu structura generală: *aserțiune + acceptarea aserțiunii* și *aserțiune + respingerea aserțiunii*.

6. Pentru integrarea **întrebărilor** în structura perechilor de adiacență contează atitudinea receptorului în raport cu întrebarea formulată de emițător. Acesta poate avea fie o atitudine cooperantă (atunci când cunoaște răspunsul, poate și dorește să răspundă), fie o atitudine necooperantă (în cazul în care nu cunoaște răspunsul, nu poate sau nu dorește să răspundă). Totodată, specificul organizării subtipurilor de perechi de adiacență în cazul utilizării întrebării în poziția unei intervenții cu rol de stimul este determinată de tipul de întrebare, care poate fi de informare sau de confirmare. În plan funcțional, actele de vorbire din clasa întrebării își manifestă potențialul lor discursiv prin perechile de adiacență *întrebare + răspuns* (în cazul unei atitudini cooperante) și *întrebare + refuzul de a da un răspuns* (în cazul unei atitudini necooperante).

7. Pentru comportamentul discursiv al **cererilor** sunt relevante următoarele două tipuri de reacții de răspuns la o cerere a emițătorului: receptorul are o atitudine cooperantă manifestându-și disponibilitatea de a realiza acțiunea solicitată sau poate avea o atitudine necooperantă refuzând să realizeze acțiunea solicitată. Schemele interacționale prototipice specifice actelor de vorbire din clasa cererii sunt *cerere + acceptarea cererii* (receptorul acceptă să realizeze cererea emițătorului) și *cerere + respingerea cererii* (receptorul refuză să realizeze cererea emițătorului).

8. După cum reiese din analiza faptelor de limbă realizată în lucrarea de față, tipul și valoarea actelor de vorbire folosite ca reacție de răspuns a interlocutorului la intervenția locutorului depinde de trăsăturile actului de vorbire folosit în intervenția inițiativă, în special, de specificul forței lor ilocuționare, dar și al conținutului lor propozițional. În felul acesta, fiecărui

tip de act de vorbire îi sunt caracteristice anumite tipare conversaționale, ceea ce reprezintă o dovadă a faptului că între valoarea actelor de vorbire văzute ca entități de sine stătătoare și comportamentul lor discursiv există o relație strânsă. Lucrarea are, așadar, meritul că încearcă să analizeze și să sistematizeze structurile discursive specifice actelor de vorbire, acestea fiind organizate sub forma unor paradigme cât de cât coerente.

8. Studiarea actelor de vorbire din perspectiva utilizării lor în discurs ne-a permis să stabilim că în această sferă există o serie de probleme nerezolvate, care urmează a fi clarificate. Aspectul care necesită o aprofundare mai amplă în plan teoretic atunci când e vorba de studierea comportamentului discursiv al actelor de vorbire vizează examinarea legăturii dintre valorile lor caracteristice (semantica actelor de vorbire) și virtualitățile lor combinatorii (sintaxa actelor de vorbire). Dintre alte aspecte care trebuie avute în vedere, menționăm, în mod special, stabilirea rolului forței ilocuționare și al conținutului propozițional în combinarea actelor de vorbire în procesul de constituire a perechilor de adiacență, relația valorii ilocuționare caracteristice actului de vorbire cu ansamblul de factori implicați de contextul situațional în care acesta este utilizat etc. Precizarea relațiilor dintre aceste caracteristici ale actelor de vorbire ar putea aduce mai multă lumină în ce privește înțelegerea și explicarea modului în care unitățile în cauză se integrează în structura interacțiunii conversaționale.

9. În același timp, analiza actelor de vorbire prin luarea în considerare a funcțiilor îndeplinite și a relațiilor stabilite între acestea în structura perechilor de adiacență relevă că interacțiunea conversațională cunoaște o varietate de tipare conversaționale mult mai mare decât cea descrisă în lucrarea de față. Prin urmare, o sarcină care urmează a fi realizată într-o viitoare „gramatică a interacțiunilor conversaționale” ar trebui să prevadă inventarierea și descrierea perechilor de adiacență caracteristice tuturor tipurilor de acte de vorbire, fapt care ar constitui o bază solidă atât pentru cercetarea teoretică de mai departe a acestui fenomen, cât și pentru elaborarea manualelor de studiere a limbii române ca limba maternă, dar și ca limbă străină.

10. Cercetarea realizată în lucrarea de față ne-a întărit în convingerea că, după cum observă mai mulți cercetători, este posibilă extinderea teoriei actelor de vorbire la analiza discursului. Astfel examinarea modului de combinare a actelor de vorbire la nivelul valorii lor ilocuționare (scopului comunicativ urmărit de locutor) ar fi de o importanță majoră pentru înțelegerea diferenței dintre dialog și textul monologic. Continuarea cercetărilor în această direcție ar permite o mai bună clarificare a modului de organizare a interacțiunii conversaționale.

BIBLIOGRAFIE

1. Austin J. L. Cum să faci lucruri cu vorbe. Traducere de S. Corneanu. Pitești: Paralela 45, 2003. 159 p.
2. Constantinovici E. Perechile de adiacență în structurarea actelor de vorbire. In: *Philologia*, 2013, LV, nr. 3-4, p. 53-59.
3. Gancz A. ș. a. Ghid român-francez al actelor de vorbire. București: Corint, 1999. 496 p.
4. Gancz A. ș. a. Dicționar român-francez al comunicării. București: Corint, 1999. 419 p.
5. Gramatica limbii române. Vol. II: Enunțul. București: Editura Academiei Române, 2005. 1036 p.
6. Ionescu-Ruxăndoiu L. Conversația: structuri și strategii. Sugestii pentru o pragmatică a românei vorbite, ed. II (revăzută). București: All Educational, 1999. 129 p.
7. Ionescu-Ruxăndoiu L. Limbaj și comunicare. Elemente de pragmatică lingvistică. București: All Educational, 2003. 112 p.
8. Kerbrat-Orecchioni C. Les interactions verbales, tome1. Paris : Armand Colin, 1998. 318p.
9. Kerbrat-Orecchioni C. Les actes de langage dans le discours. Théorie et fonctionnement. Paris, Armand Colin, 2012. 200 p.
10. Moeschler J. Argumentation et conversation. Élément pour une analyse pragmatique du discours. Paris: Hatier, 1985. 203 p.
11. Moeschler J. Théorie des actes de langage et analyse de conversation. In: Charolles M., Fisher S. & Jayez J. (éds.) Le discours. Représentations et interprétations. Nancy: Presses Universitaires de Nancy, 1990, p. 53-69.
12. Moeschler J. Théorie pragmatique, acte de langage et conversation. In: *Cahiers de Linguistique Française*, 1992, n° 13, p. 108-124.
13. Moeschler J. Speech act theory and the analysis of conversation. In: Vanderveken D. & Kubo S. *Essays in Speech Act Theory*. Amsterdam: John Benjamins. 2002, p. 239-261.
14. Moeschler J., Reboul A. Dicționar enciclopedic de pragmatică. Cluj-Napoca: Echinox, 1996. 558 p.
15. Pop L. Valences discursives. In: *Revue roumaine de linguistique*, 1987, XXXII (4), p. 377-394.
16. Pop L. Mărci lingvistice și orientare discursivă. În: *Limba română: controverse, delimitări, noi ipoteze. Actele celui de-al 9-lea Colocviu al Catedrei de Limba Română, II, Secțiunea Pragmatică și stilistică*. București: Editura Universității din București, 2010. p. 225-241.

17. Roulet E. La description de l'organisation du discours. Paris: Didier, 1999. 223 p.
18. Sacks H., Schegloff E., Jefferson G. A Simplest Systematics for the Organization of Turn-Taking for Conversation. In: *Language*, 1974, 50, p. 696-735.
19. Săftoiu R. Cum răspundeți unui compliment. Aspecte ale dinamicii limbii române actuale. În: *Actele colocviului Catedrei de Limba Română*, 27-28 noiembrie 2002, II, Secțiunea Pragmastică. București: Editura Universității din București, 2003. p. 597-608.
20. Săftoiu R. *Limba în acțiune: Un model integrativ de studiere a pragmaticii*. Ploiești: Editura Universității din Ploiești, 2007. 229 p.
21. Schegloff E., Sacks H. Opening up closings. In: *Semiotica*, 1973, 8, (4). p. 289-327.
22. Schegloff E. *Sequence organization in interaction*. Cambridge: Cambridge University Press, 2007. 300 p.
23. Searle J. R. *Speech Acts: An Essay in the Philosophy of Language*. London: Cambridge University Press, 1969. 203 p.
24. Searle J. R. A Classification of Illocutionary Acts. In: *Language in Society*, 1976, Vol. 5, No. 1, p. 1-23.
25. Searle J. R. *Sens et expression: Etudes de théorie des actes de langage*. Paris: Minuit, 1982. 244 p.
26. Șerbănescu A. *Întrebarea. Teorie și practică*. Iași, Polirom, 2002. 280 p.
27. Turculeț A. Emfaza interogativelor totale afirmative. In: *Analele Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași*. Secțiunea III. Lingvistică, LI. Iași, 2005, p. 417-435.
28. Vanderveken D. Pragmatique, sémantique et force illocutoire. In: *Philosophica*, 1981, n° 27 (1), p. 107-126.
29. Vanderveken D. *Les Actes de discours. Essai de philosophie du langage et de l'esprit sur la signification des énonciations*. Bruxelles: Mardaga, 1988. 226 p.
30. Vanderveken D. *Meaning and Speech Acts. Vol. I, Principles of Language Use*. Cambridge: Cambridge University Press, 1990. 244 p.
31. Vanderveken D. La théorie des actes de discours et l'analyse de la conversation. In: *Cahiers de Linguistique Française*. Genève, 1992, n° 13, p. 9-61.

La tema tezei au fost publicate următoarele lucrări științifice:

1. Pătruñjel Alina. Caracteristicile semantice și pragmatice ale actelor de vorbire întrebare. In: *Philologia*, 2016, nr. 1-2, p. 113-120.
2. Pătruñjel, Alina, Modele de descriere a actelor de vorbire în lingvistica pragmatică. In: *Akademos. Revistă de știință, inovare, cultură și artă*, 2018, nr. 4, p. 17-20.
3. Pătruñjel Alina. Aspecte privind clasificarea actelor de vorbire din limba română. In: *Buletin de lingvistică*, 2014-2015, nr. 15-16, p. 24-29.
4. Pătruñjel Alina. Trăsăturile semantico-pragmatice și tipologia actelor de vorbire din clasa cererii. In: *Buletin de lingvistică*, 2016, nr. 17, p. 27-31.
5. Pătruñjel Alina. Perechea de adiacență – unitate de structurare a interacțiunii conversaționale. In: *Buletin de lingvistică*, nr. 18, anul XVII, 2017, p. 35-42.
6. Pătruñjel, Alina. Funcționarea actelor de vorbire in structura perechilor de adiacență. În: „Strategii pentru Educație”. Simpozionul Internațional, ediția a II-a, 13 mai 2018, Iași, România. Iași, 2018, p. 81-84.
7. Pătruñjel Alina. Trăsăturile semantico-pragmatice ale actelor de vorbire asertive. În: „Filologia modernă: realizări și perspective în context european. In memoriam acad. Nicolae Corlăteanu (100 de ani de la naștere)”. Colocviu științific cu participare internațională. Chișinău: Pro Libra, 2017, p. 236-240.

ADNOTARE

PĂTRUNJEL Alina. *Performarea actelor de vorbire în discurs.* Teză de doctor în filologie. Chișinău, 2019.

Structura tezei: introducere, 4 capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie din 114 titluri, 140 de pagini ale textului de bază și 2 anexe.

Rezultatele obținute sunt publicate în 7 lucrări științifice.

Cuvinte-cheie: *act de vorbire, forță ilocuționară, conținut propozițional, intenție comunicativă, interacțiune conversațională, pereche de adiacență, comportament discursiv al actelor de vorbire, valență discursivă a actelor de vorbire, intervenție inițiativă, intervenție reactivă.*

Domeniul de studiu: teoria actelor de vorbire, pragmatica interacționistă, analiza discursului.

Metodologia cercetării: au fost aplicate următoarele metode speciale: analiza pragmasemantică, cu ajutorul căreia au fost identificate trăsăturile actelor de vorbire, în special, specificul valorii lor ilocuționare, și analiza interacționistă, o analiză contextuală, datorită căreia a fost urmărit comportamentul lor discursiv.

Scopul lucrării: studierea actelor de vorbire în vederea stabilirii trăsăturilor lor pragmasemantice și identificarea virtualităților combinatorii (dimensiunea interacțională) ale actelor de vorbire care să facă posibilă descrierea mecanismelor generale de funcționare a acestor unități în interacțiunea conversațională.

Obiectivele lucrării: identificarea trăsăturilor pragmasemantice ale actelor de vorbire care reglementează succesiunea, înlanțuirea lor în interacțiunea conversațională; realizarea unei tipologii a actelor de vorbire care să servească drept bază pentru explicarea comportamentului lor discursiv; relevarea trăsăturilor specifice interacțiunii conversaționale și ale perechilor de adiacență, în calitatea lor de secvențe minimale ale interacțiunii conversaționale; stabilirea și descrierea funcțiilor cu care sunt folosite actele de vorbire în componența perechilor de adiacență; examinarea actelor de vorbire ca elemente ale comunicării dialogice.

Noutatea și originalitatea științifică a cercetării rezidă în faptul că a fost relevată corelația existentă între trăsăturile ilocuționare și trăsăturile discursive ale actelor de vorbire. Cercetările întreprinse au demonstrat că forța ilocuționară specifică actelor de vorbire are un rol important în organizarea și desfășurarea interacțiunii conversaționale.

Problema științifică importantă soluționată: constă în identificarea și descrierea principiilor generale care reglementează comportamentul discursiv al actelor de vorbire în procesul de comunicare.

Semnificația teoretică a studiului derivă în primul rând din problemele teoretice abordate. Lucrarea propune o variantă de soluționare a problemelor pe care le implică funcționarea actelor de vorbire în interacțiunea conversațională în limba română. Formulând legitățile generale care reglementează comportamentul discursiv al actelor de vorbire, cercetările întreprinse în lucrarea de față deschid calea spre modelarea interacțiunii conversaționale.

Valoarea aplicativă a lucrării. Rezultatele obținute sunt relevante astfel pentru înțelegerea modului de organizare a dialogului și ar putea fi folosite la elaborarea cursurilor universitare de pragmatică lingvistică, de cultură a comunicării, dar și la predarea limbii române ca limbă străină. Lucrarea ar putea servi drept imbold pentru cercetări ulterioare privind manifestarea actelor de vorbire la nivel discursiv.

Implementarea rezultatelor științifice. Rezultatele investigației au fost utilizate la elaborarea materialelor științifice care au fost publicate sau care au fost prezentate în cadrul unor manifestări științifice, de asemenea, în activitatea didactică, la elaborarea materialelor folosite în procesul de predare a limbii engleze.

АННОТАЦИЯ

ПЭТРУНЖЕЛ Алина. *Функционирование речевых актов в дискурсе.* Диссертация доктора филологии. Кишинев, 2019.

Структура диссертации: введение, четыре главы, выводы и рекомендации, библиография из 114 наименований, 140 страниц основного текста и 2 приложения.

Результаты исследования опубликованы в 7 научных работах.

Ключевые слова: *речевой акт, иллокутивная сила, пропозициональное содержание, коммуникативное намерение, речевое взаимодействие, смежная пара, дискурсивное поведение речевых актов, дискурсивная валентность речевых актов, инициативная реплика, реактивная реплика.*

Область исследования: теория речевых актов, прагматика речевого взаимодействия, дискурсивный анализ.

Методология исследования: были применены следующие специальные методы: прагмасемантический анализ, с помощью которого были выявлены особенности речевых актов, в частности, специфика их иллокутивной силы, и интеракционистский, контекстный анализ, благодаря которому было изучено их дискурсивное поведение.

Цель работы: изучение речевых актов с целью раскрытия их прагмасемантических особенностей и выявления их комбинаторных свойств, которые могли бы быть использованы при описании общих механизмов функционирования этих единиц в речевом взаимодействии.

Задачи работы: идентификация прагмасемантических свойств речевых актов, регулирующих их последовательность, их сочетаемость в речевом взаимодействии; типология речевых актов, которая служит основой для объяснения их дискурсивного поведения; выявление специфических особенностей речевого взаимодействия и свойств смежных пар в качестве минимальных цепочек речевого взаимодействия; установление и описание функций, выполняемых речевыми актами в составе смежных пар; изучение речевых актов в качестве элементов диалогической речи, при сосредоточении внимания на правилах, регулирующих их сочетание в составе смежных пар.

Важная научная проблема, решаемая в данной работе, заключается в выявлении и описании общих принципов, регулирующих речевое поведение речевых актов в процессе общения.

Научная новизна исследования заключается в раскрытии существующей корреляции между иллокутивными и дискурсивными особенностями речевых актов. Исследование показало, что иллокутивная сила речевых актов играет важную роль в организации речевого взаимодействия.

Теоретическая значимость исследования исходит в основном из затронутых теоретических вопросов. В данной работе предлагается вариант решения проблем, связанных с функционированием речевых актов в речевом взаимодействии на румынском языке. Формулируя общие закономерности поведения дискурсивных речевых актов, исследование создает предпосылки для моделирования речевого взаимодействия.

Прикладная ценность диссертации. Полученные результаты имеют важное значение для понимания организации диалогической речи и могут быть использованы при разработке университетских курсов по прагматике языка, культуре общения и преподаванию румынского языка в качестве иностранного. Работа также могла бы послужить стимулом для дальнейших исследований функционирования речевых актов на дискурсивном уровне.

Внедрение научных результатов. Результаты исследования были использованы при разработке научных материалов, опубликованных или представленных автором на научных конференциях, а также в учебном процессе, при подготовке материалов, используемых в преподавании английского языка.

ANNOTATION

PĂTRUNJEL Alina. *Performing acts of speech in discourse.* PhD in Philology thesis. Chisinau, 2019.

Thesis structure: introduction, 4 chapters, general conclusions and recommendations, bibliography from 114 titles, 140 pages of basic text and 2 annexes. The obtained results are published in 7 scientific papers.

Key words: *acts of speech, illocutionary force, propositional content, communicative intent, conversational interaction, adjacency pair, discursive behaviour of speech acts, discursive valence of speech acts, initiative intervention, reactive intervention.*

Study field: speech acts theory, interactional pragmatics, speech analysis

Research methodology: the following special methods were applied: pragmasemantic analysis, which helped with identifying the features of speech acts, in particular the specifics of the illocutionary value, and interaction analysis, a contextual analysis, due to which their discursive behaviour was studied.

Purpose of the thesis: studying acts of speech in order to establish their pragmasemantic features and to identify their combinatorial virtualities (interactional dimension) that could serve as basis for describing the general functioning mechanisms of these units in the conversational interaction.

Objectives of the thesis: identifying of the pragmasemantic features of the acts of speech that regulate their succession, chaining in the conversational interaction; achieving a typology of acts of speech that could serve as a base for explaining their discursive behaviour; revealing of the features specific to conversational interaction and adjacency pairs, as minimal sequences of the conversational interaction; establishing and describing of the functions with which acts of speech are used in the structure of adjacency pairs; examining acts of speech as elements of the dialogic communication, accent falling on the rules that regulate their chaining in the structure of adjacency pairs.

Important scientific problem solved consisted in identifying and describing general principles, which regulate the discursive behaviour of speech acts during the communication process.

The novelty and scientific originality of the paper resides in the fact that a correlation between the illocutionary and discursive features of acts of speech has been established. The research made has shown that the illocutionary force specific to acts of speech has an important role in organizing and progress of the conversational interaction.

The theoretic significance of the study derives firstly from the addressed theoretical problems. The thesis proposes a problem solving alternative that the functioning of the acts of speech involves in the conversational interaction in Romanian. Formulating the general laws that regulate the discursive behaviour of the acts of speech, the research made in this thesis open the road towards shaping the conversational interaction.

Applicative value of the thesis. The obtained results are relevant to understand the way of organizing of the dialogue and could be used to elaborate academic speeches of linguistic pragmatics, of communication culture, but also to teach Romanian as a foreign language. The given thesis could act as an incentive for ulterior research regarding the manifestation of acts of speech at discursive level.

Implementing scientific results. The results of the investigation have been used to elaborate the scientific materials that were published or presented during scientific events, also in the educational activity, to elaborate materials used during the process of teaching the English language.

PĂTRUNJEL ALINA

**PERFORMAREA ACTELOR DE VORBIRE
ÎN DISCURS**

**621.05. SEMIOTICĂ; SEMANTICĂ; PRAGMATICĂ
(LIMBA ROMÂNĂ)**

Autoreferatul tezei de doctor în filologie

Aprobat spre tipar: 10.12.2019
Hârtie ofset. Tipar ofset.
Coli de tipar.: 1,8

Formatul hârtiei 60x84 1/16
Tiraj 50 ex.
Comanda nr. 129/19

Centrul Editorial-Poligrafic al USM
Str. Al. Mateevici, 60, Chișinău, MD-2009, Republica Moldova